

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قرار می دهد و این یک نوع اهانت به اسلام حساب می شود به همین علت شارع مقدس نسبت به مرتد سختگیری خاصی دارد که این سختگیری در کفار اصلی وجود ندارد.

استاد بزرگوار ما آیت الله طباطبائی اعلی الله مقامه در تفسیر المیزان در تفسیر آیه ۷۲ از سوره آل عمران که خواندیم دو معنی ذکر می کند که ما آن معنایی که با بحثمان مناسب است را بیان می کنیم، ایشان می فرماید: «وذكر بعضهم أن قوله: وجه النهار متعلق بقوله: آمنوا (بصيغة الأمر) والمراد به أول النهار، وقوله: آخره ظرف بتقدير في، ومتعلق بقوله واكفروا، والمراد بقولهم: آمنوا بالذي أنزل «الخ» أن يظهر عدة منهم الإيمان بالقرآن ويلحقوا بجماعة المؤمنين ثم يرتدوا في آخر النهار بإظهار أنهم إنما آمنوا أول النهار لما كاد يلوح لهم من إمارات الصدق والحق من ظاهر الدعوة الإسلامية، وإنما ارتدوا آخر النهار لما تبين لهم من شواهد البطلان وعدم انطباق ما عندهم من بشارات النبوة وعلائم الحقاينة على النبي صلى الله عليه وآله وسلم فيكون ذلك مكيدة تكاد بها المؤمنون فيرتابون في دينهم، ويهنون في عزيمتهم فينكسر بذلك سورتهم وتبطل أهدوتهم.

وهذا المعنى في نفسه غير بعيد وخاصة من اليهود الذين لم يألوا جهداً في الكرة على الإسلام لإطفاء نوره من أي طريق ممكن غير أن لفظ الآية لا ينطبق عليه، وسيأتي للكلام تنمة نتعرض لها في البحث الروائي التالي إن شاء الله العزيز.»^۳

خلاصه اینکه در نظر اسلام مرتد با کافر اصلی فرق دارد و بخاطر اینکه مرتد در واقع دهن کجی کرده و اسلام را ملعبه قرار داده اسلام نسبت به او سختگیری بیشتری دارد.

بحثمان در این بود که کفر یکی از موانع ارث می باشد و هیچوقت کافر از مسلمان ارث نمی برد ولی مسلمان از کافر ارث می برد و این در مورد کافر اصلی بود، حالا می خواهیم ببینیم آیا مرتد نیز همین حکم کافر اصلی را دارد یا نه؟.

امام رضوان الله عليه در تحریر الوسیلة اینطور فرموده: «مسألة ۱۰: المرتد وهو من خرج عن الاسلام واختار الكفر على قسمين: فطري و ملي، والأول من كان أحد أبويه مسلماً حال انعقاد نطفته ثم أظهر الإسلام بعد بلوغه ثم خرج عنه، والثاني من كان أبواه كافرين حال انعقاد نطفته ثم أظهر الكفر بعد البلوغ فصار كافراً أصلياً ثم أسلم ثم عاد إلى الكفر كنصراني بالأصل أسلم ثم عاد إلى نصرانية مثلاً.»^۱

در مورد مرتد سخت گیری‌هایی در اسلام وجود دارد که در مورد کافر اصلی وجود ندارد و علتش این است که کسی که اول مسلمان است و بعد به کفر بر می گردد یک شائبه ای دارد که در قرآن نیز به آن اشاره شده: ﴿وَقَالَتْ طَائِفَةٌ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ آمِنُوا بِالَّذِي أُنزِلَ عَلَيَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَجْهَ النَّهَارِ وَ أَكْفَرُوا آخِرَهُ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ﴾^۲، برخی از یهود در زمان پیغمبر صلوات الله عليه و آله اول صبح مسلمان می شدند و می گفتند برای ما روشن شد که اسلام بر حق است و بعد عصر بر می گشتند به دنیای کفر و می گفتند رفتیم تحقیق کردیم و مسلمان شدیم ولی دیدیم خبری نیست و دین اصلی ما بهتر از اسلام می باشد! کسی که مسلمان است و بعد مرتد می شود در واقع اسلام را ملعبه خودش

^۱ تحریر الوسیلة، امام خمینی (ره)، ج ۲، ص ۳۶۶.

^۲ سوره آل عمران، آیه ۷۲.

^۳ المیزان، علامه طباطبائی، ج ۳، ص ۲۵۷.

امراته كما تبين المطلقة ثلاثا وتعدد منه كما تعدد المطلقة، فان رجع إلى الاسلام وتاب قبل أن تتزوج فهو خاطب ولا عدة عليها منه له، وإنما عليها العدة لغيره، فان قتل أو مات قبل انقضاء العدة اعتدت منه عدة المتوفى عنها زوجها وهي ترثه في العدة ولا يرثها إن مات وهو مرتد عن الاسلام. ورواه الصدوق أيضا باسناده عن الحسن بن محبوب كما رواه الشيخ وكذا الذي قبله.^۵

خبر سندا صحیح است.

یکی از فرق های کافر اصلی و مرتد این است که در کافر اصلی اگر در بین ورثه اش مسلمان نباشد ورثه کافر از او ارث می برند ولی در مرتد اگر در بین ورثه اش مسلمان نباشد ورثه کافر از او ارث نمی برند بلکه وارث او امام علیه السلام خواهد بود.

بقیه بحث بماند برای فردا إن شاء الله تعالی... .

والحمد لله رب العالمین و صلی الله علی

مُحَمَّد و آله الطاهیرین

امام رضوان الله علیه در ادامه کلامش در تحریر الوسيلة اینطور می فرماید: «الفطري إن كان رجلا تبين منه زوجته، وينفسخ نكاحها بغير طلاق، وتعد عدة الوفاة ثم تتزوج إن أرادت، وتقسم أمواله التي كانت له حين ارتداده بين ورثته بعد أداء ديونه كالميت، ولا ينتظر موته ولا تنفيذ توبته ورجوعه إلى الاسلام في رجوع زوجته وماله إليه، نعم تقبل توبته باطنا وظاهرا أيضا بالنسبة إلى بعض الأحكام، فيظهر بدنه وتصح عباداته ويملك الأموال الجديدة بأسبابه الاختيارية كالتيجارة والحيازة، والقهرية كالإرث، ويجوز له التزويج بالمسلمة، بل له تجديد العقد على زوجته السابقة. وإن كان امرأة بقيت أموالها على ملكها، ولا تنتقل إلى ورثتها إلا بموتها، وتبين من زوجها المسلم في الحال بلا اعتداد إن كانت غير مدخول بها، ومع الدخول بها فإن ثابت قبل تمام العدة وهي عدة الطلاق بقيت الزوجية، وإلا انكشف عن الانفساخ والبيونة من أول زمن الارتداد... إلى آخر كلامه»^۶.

خب و اما فقهاء ما روایاتی را در این رابطه ذکر کرده اند که باید بخوانیم، البته بعضی از مباحث و اخبار مرتد در کتاب ارث و برخی دیگر در کتاب حدود ذکر شده.

یک خبر می خوانیم بقیه بماند برای بعد، خبر این است: «وبالاسناد عن ابن محبوب، عن العلاء بن رزین، عن محمد بن مسلم قال: سألت أبا جعفر عليه السلام عن المرتد فقال: من رغب عن الاسلام وكفر بما أنزل الله على محمد صلى الله عليه وآله بعد إسلامه فلا توبة له، وقد وجب قتله، وبانت امرأته منه فليقسم ما ترك على ولده.

ورواه الشيخ باسناده عن محمد بن علي بن محبوب، عن أيوب، عن سيف بن عميرة، وباسناده عن الحسن بن محبوب، وكذا الحدیثان قبله إلا أنه قال في حدیث أبي بكر الحضري: إن ارتد الرجل المسلم عن الاسلام بانت منه

^۵ وسائل الشیعة، شیخ حر عاملی، ج ۱۷، ص ۳۸۷، ابواب موانع ارث، باب ۶، حدیث ۵، ط الإسلامیة.

^۶ تحریر الوسيلة، امام خمینی (ره)، ج ۲، ص ۳۶۷.